

CONSILIUL ORASENESC CAUSENI

NOTA INFORMATIVĂ

Nr. 01 din 12 mai 2020.

COMPETENȚA COMISIEI: Verificarea Actelor juridice care au condus la instrainarea terenurilor proprietate publica si amplasarea ilegala a Obiectivelor/construcțiilor usoare în zona de siguranța a drumului public (R-30) – buf. M. Eminescu, or.Căușeni.

Examinînd toate circumstanțele și legislația în vigoare

COMISIA A STABILIT:

Că, prin HG-1468 din 30.12.2016, drumul public national R - 30, care intersectează or.Căușeni, a fost transmis în gestiunea Consiliului raional Causeni, atribuind cod caracteristic pentru "DRUM LOCAL" (L).

Potrivit art. 2 din Legea Drumurilor nr. 509 din 22.06.1995, chiar și după ce a fost transmis în gestiunea Consiliului raional Căușeni, acesta are statut de "DRUM PUBLIC".

Noțiunea de drumuri naționale – drumuri care sînt proprietate publică a statului și care asigură principalele legături rutiere - internaționale, legătura între capitala țării și orașele-reședință, municipiile și obiectivele de importanță republicană.

Ele pot fi :

drumuri republicane – drumuri care asigură legătura între capitala țării și orașele-reședință, municipiile și obiectivele de importanță republicană (centrele industriale, stațiunile balneoclimaterice, locurile publice de agrement, rezervațiile naturale, monumentele istorice și de cultură), de asemenea legătura între orașele-reședință, între municipii, între orașele-reședință și municipii, precum și legătura între orașele-reședință și stațiile feroviare, aeroporturile și porturile fluviale din imediata apropiere;

drumuri locale – drumuri care asigură legătura între orașele-reședință și satele (comunele) din componența raionului, precum și legătura între sate (comune), inclusiv accesul spre ele dinspre drumurile naționale, și care sînt proprietate publică a unităților administrativ-teritorial.

1. zona drumului public, care cuprinde:

a) ampriza drumului – suprafața de teren ocupată de elementele constructive ale drumului: partea carosabilă, trotuare, piste pentru cicliști, acostamente, șanțuri, rigole, taluzuri, șanțuri de gardă, pavilioane pentru pasageri, parcaje și platforme pentru staționarea mijloacelor de transport, ziduri de sprijin și alte lucrări de artă;

b) zonele de siguranță – suprafețele de teren situate de o parte și de alta a amprizei drumului, destinate exclusiv pentru semnalizarea rutieră, plantațiile rutiere și pentru alte

scopuri legate de întreținerea și exploatarea drumului sau pentru siguranța circulației. Din zonele de siguranță fac parte și suprafețele de teren destinate asigurării vizibilității în curbe și intersecții, suprafețele ocupate de drumurile de vară destinate deplasării mașinilor și agregatelor agricole, precum și suprafețele ocupate de lucrările de consolidare a terenului drumului și altele asemenea. În afara localităților, limitele minime ale zonelor de siguranță a drumurilor sînt prevăzute în anexa nr. 2 a legii 509, secțiunea - 1. Limitele zonelor drumurilor publice: 1. Zonele de siguranță ale drumurilor sînt cuprinse de la limita exterioară a amprizei drumului pînă la marginea exterioară a plantațiilor rutiere. 2. În cazul lipsei plantațiilor rutiere, lățimea zonei de siguranță ajunge pînă la: a) 5,0 m de la marginea exterioară a șanțurilor sau 7,0 m de la marginea exterioară a acostamentului, pentru drumurile situate la nivelul terenului; b) 7,0 m de la piciorul taluzului, pentru drumurile în rambleu; c) 7,0 m de la marginea de sus a taluzului sau de la marginea exterioară a șanțului de gardă, pentru drumurile în debleu cu înălțimea de pînă la 5,0 m inclusiv; d) 9,0 m de la marginea de sus a taluzului sau de la marginea exterioară a șanțului de gardă, pentru drumurile în debleu cu înălțimea mai mare de 5,0 m.

Comisia de lucru a examinat aspectele referitor la ilegalitățile omise de Consiliul Orasenesc Căușeni prin Deciziile luate privind instrainarea terenurilor aflate în zona de siguranță a drumului public (R-30) buf. M. Eminescu și amplasarea pe aceste suprafețe de terenuri a unor obiective /construcții.

Avînd în vedere Legea 509 din 22.06.1995, Consiliul or. Căușeni și-a depășit atribuțiile sale și prin Deciziile emise a instrăinat terenuri proprietate publică care nu-i aparțineau, nu le administra și nu le gestiona.

Toate terenurile care au fost instrainate și-au schimbat cu persoane fizice și-au juridice se găsesc în Zona drumului public, administrator fiind Guvernul R.Moldova și nu Consiliului orasenesc Căușeni.

2) CONFORM REGULAMENTULUI privind condițiile de amplasare a obiectivelor în zona drumului public și/sau în zonele de protecție ale acestuia din anexa 4 a legii nr. 509 din 22.06.1995 referitor la Amplasarea obiectivului în zona drumului public și/sau în zonele de protecție ale acestuia se desfășoară în două etape: a) eliberarea **prescripțiilor tehnice** privind amplasarea obiectivului în zona drumului public și/sau în zonele de protecție ale acestuia (în continuare – prescripții tehnice) (modelul se anexează) – document care se obține la faza de proiectare; b) **eliberarea autorizației de amplasare a obiectivului în zona drumului public și/sau în zonele de protecție ale acestuia** (modelul se anexează) – document care se obține înainte de începerea lucrărilor în zona drumului și/sau în zonele de protecție ale acestuia.

Analizînd documentele puse la dispoziția Comisiei de lucru, formată de către Consiliul or. Căușeni, membrii comisiei au considerat că nici unul din Obiectivele amplasate pe terenurile aflate în zona drumului public nu corespund Constituției și legislației în vigoare. Prin amplasarea acestor obiective de asemenea este încălcată siguranța pietonală și siguranța circulației rutiere.

Referitor la securitatea pietonala - pietonii, in lipsa zonei de asteptare pentru trecerea drumului, sunt supuși riscului privitor viața și sănătatea lor .

Referitor la securitatea circulatiei - amplasind acele Obiective, nu sa respectat zona de vizibilitate la intersecții dupa cum prevede Legea nr. 509 din 22.06.1995.

Deciziile menționate a Consiliului Or. Causeni cu privire la înstrăinarea terenurilor aferente drumului public sunt acte administrative cu caracter individual, fiind o manifestare juridică unilaterală de voință din partea autorității publice locale, în persoana Consiliului Orășenesc Causeni, în vederea organizării și executării în concret a legii.

În temeiul art. 26 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000 (care era in vigoare la momentul adoptării deciziilor de înstrăinare) si a Codului Administrativ in vigoare in 01.04.2019, prezentele decizii a consiliului de înstrăinare sunt posibile de a fi anulate, fiind emise contrar normelor legale, ce reglementează raporturile ce țin de domeniul public și în special de proprietatea publică exclusivă a statului, fiind ilegală ca fiind emisă cu încălcarea competenței și fiind ilegală ca fiind emisă cu încălcarea procedurii stabilite, inclusiv cu încălcarea atribuțiilor prevăzute expres în lege. **Actele sunt ilegale în fond, fiind emis contrar prevederilor Legii.**

Obiectul vizat în deciziile date, sunt niște bunuri al domeniului public al statului și anume terenurile cu nr. Cadastrale 2701210 -377, 483, 505, 221, 212, 355, 450, din bul. M. Eminescu or. Causeni aferente drumului public (R-30) aflat/trecut din Administrarea I.S. Administrația Naționala a Drumurilor in administrarea Agenției Proprietatii Publice (conform HG din 07.03.2019),care de drept este o instituție publică de nivel național, subordonată Guvernului RM.

În conformitate cu art.4 alin.1 lit c) din legea nr.91/05.04.2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, este prevăzut expres, că de domeniul public al statului țin terenurile aferente clădirilor în care își desfășoară activitatea ministerele, alte autorități ale administrației publice centrale, instituțiile subordonate lor, drumuri naționale, locale, etc.

Conform art. 2 din Legea nr. 121 din 04.05.2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, prin "bunuri ale domeniului public al statului se subînțelege o totalitate de bunuri mobile și imobile destinate satisfacerii intereselor generale ale statului." Totodată, același articol dă definiția de bunuri ale domeniului privat al statului care semnifică "o totalitate a bunurilor mobile și imobile, aflate în patrimoniul statului, care au o destinație strict determinată, alta decât satisfacerea unui interes general."

Regimul juridic al terenurilor din domeniul public este reglementat expres în art.2 din legea nr.91/05.04.2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, care prevede următoarele reguli imperative:

(1) Terenurile din domeniul public sînt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile, după cum urmează:

- a) nu pot fi înstrăinate, ci pot fi date numai în administrare, în concesiune, în arendă sau în locațiune în condițiile legii;
- b) nu pot fi supuse executării silite; asupra lor nu se pot constitui garanții reale;
- c) nu pot fi dobândite de terți prin uzucapiune.

(2) Actele juridice încheiate cu încălcarea alin.(1) sînt lovite de nulitate absolută.

(3) Terenurile din domeniul public pot fi trecute în domeniul privat doar în condițiile legii.

În acest context sunt semnificative normele legislative imperative ce reglementează regimul juridic al bunurilor proprietate publică, și în special art.10 din legea nr.121/04.05.2007.

Articolul 10. Regimul juridic al bunurilor proprietate publică

(1) Bunurile domeniului public fac obiectul exclusiv al proprietății publice. Circuitul civil al acestor bunuri este interzis, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(2) Bunurile domeniului public sînt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile, în particular:

- a) nu pot fi înstrăinate, nici prin privatizare sau depunere în capitalul social al unei persoane juridice;
- b) nu se pot constitui obiect al gajului sau al unei alte garanții reale;
- c) nu pot fi supuse urmării silite, nici chiar în cazul insolvenței persoanei juridice care le gestionează;
- d) dreptul de proprietate asupra lor nu se stinge prin neuz;
- e) nu pot fi dobândite de persoane fizice sau juridice prin uzucapiune.

(3) Bunurile domeniului public pot fi gestionate de autoritățile administrației publice centrale și locale, de instituțiile publice, de întreprinderile de stat /municipale și, în cazurile prevăzute expres de lege, de societățile comerciale.

(4) Bunurile domeniului public pot fi folosite numai la destinație și nu pot fi transmise în comodat persoanelor fizice sau persoanelor juridice cu capital privat.

(5) Asupra bunurilor domeniului public se poate constitui servitute numai în cazurile în care această grevare este compatibilă cu uzul sau cu interesul public căruia bunurile îi sînt destinate.

(6) Actele juridice privind înstrăinarea sau dobîndirea, în folosul persoanelor fizice sau al persoanelor juridice cu capital privat, a bunurilor domeniului public, inclusiv prin privatizare, precum și actele juridice privind darea acestor bunuri în comodat persoanelor indicate sînt lovite de nulitate absolută.

Coraborând normele imperative ale legii cu natura juridică a terenurilor cu nr. Cadastrale – 2701210-377, -483, -505, -221, -212, -355, -450 .amplasate pe bul. M. Eminescu or.Causeni aferente drumului public (R-30), aflat în administrarea Agenției Proprietatii Publice **concluzionăm faptul că aceste bunuri imobile servesc unui interes general al societății - zona de siguranța a circulației rutiere.**

Actele administrative supuse contestării Deciziile Consiliului Orășenesc cu privire la înstrăinarea terenurilor aferente drumului public R 30 au fost adoptate cu grave încălcări ale normelor imperative ale legii în materie de regim juridic al proprietății din domeniul public al statului.

În acest sens art. 6 alin. (4) al Legii nr 91 din 05.04.2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor stabilește că "Trecerea terenurilor din domeniul public în domeniul privat și înstrăinarea acestora se face prin hotărâre de Guvern sau, după, caz prin decizie a consiliului raional, a Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia, a consiliului orășenesc (municipal), sătesc (comunal) dacă Constituția sau legea organică nu dispune altfel. Terenurile de uz public pot fi trecute în domeniul privat doar dacă nu mai sunt destinate uzului public."

Cu certitudine putem susține ca terenuri aferente drumului public care servesc in calitate de zona de siguranța sunt de uz public.

În situația noastră destinația terenurilor a rămas de **uz public**, cu destinație de terenuri aferente drumului public **care servesc in calitate de zona de siguranța** necătfind la aceasta Consiliul Orășenesc Causeni ignorând norma imperativă sus citată prin înstrăinare a schimbat indirect regimul juridic al acestor bunuri din domeniul public în domeniul privat al statului și a dispus introducerea lui în circuitul civil, instrainindu-le ignorând interdicția stabilită prin lege.

Conform art. 286 Cod Civil, circuitul civil al bunurilor presupune că bunurile pot circula liber, cu excepția cazurilor când circulația lor este limitată sau interzisă prin lege.

În această ordine de idei referențială este și poziția Curții Constituționale a Republicii Moldova, expusă în decizia sa de respingere a sesizării nr. 48A/2013 din 30.10.2013. Curtea observă că legiuitorul, în vederea diferențierii bunurilor proprietății publice și a domeniului din care fac parte, a instituit criteriul destinației bunurilor. **Astfel, din domeniul public al statului fac parte bunurile destinate satisfacerii intereselor generale ale**

statului, iar din cel privat, toate celelalte bunuri cu o destinație strict determinată, alta decât satisfacerea unui interes general.

Actele sunt ilegale, fiind emise cu încălcarea competenței.

Consiliul orășenesc Causeni prin actele administrative adoptate de înstrăinare a terenurilor din zona de siguranță aferente drumului public, a încălcat prevederile legale, care nu doar sfidează ordinea de drept stabilită de Constituție și de actele subordonate ei (Principiul legalității), dar complementar este încălcată și puterea discreționară a Consiliul orășenesc Causeni și executivului- Primaria Or. Causeni care derivă din capacitatea cu care a fost înzestrat Organul- executiv întru apărarea interesului public, care trebuie ocrotit, or acest interes public este interesul care vizează ordinea de drept și democrația constituțională, garantarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, satisfacerea nevoilor comunitare, realizarea competenței autorităților publice, iar prin acțiunile sale Consiliul Orasenesc Causeni de facto s-a subrogat în drepturi cu Guvernul și Parlamentul (Principiul separației puterilor fiind încălcat).

Potrivit art. 12 alin. (1) din Legea Guvernului, - "Guvernul exercită, din însărcinarea Parlamentului, funcțiile de proprietar al patrimoniului statului, crează condițiile necesare pentru dezvoltarea tuturor tipurilor de proprietate"

Reglementarea regimului general al proprietății, conform art. 72 alin. (3) lit. i) din Constituție, este prerogativa exclusivă a Parlamentului. Prin urmare, terenurile, care prin lege organică au fost trecute exclusiv în categoria bunurilor proprietatea exclusivă a statului de domeniul public, pot fi trecute în categoria bunurilor proprietatea statului din domeniul privat și înstrăinate doar de către forul legislativ Suprem – Parlamentul Republicii Moldova.

Din cele expuse, constatăm că Consiliul Orășenesc și-a depășit competențele adoptând aceste acte administrative cu caracter individual.

Actele sunt ilegale, fiind adoptate cu încălcarea procedurii stabilite.

Potrivit art. 102 alin. (4) din Constituție "Hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se semnează de Prim-ministru se contrasemnează de miniștri care au obligația punerii lor în executare și se publică în Monitorul Oficial". Totodată art. 30 din legea nr.64/31.05.1990 cu privire la Guvern stabilește că "**Unele hotărâri se contrasemnează de miniștri, care au obligația punerii lor în aplicare: hotărârile privind executarea bugetului, utilizarea împrumuturilor și creditelor interne și externe, desfășurarea reformelor financiar-economice și sociale, administrarea proprietății publice – respectiv, de Ministrul Finanțelor, Ministrul Economiei.**"

Deciziile Consiliului Orășenesc Causeni cu privire la vânzarea-cumpărare/ schimbul terenurilor aferente și din zona de siguranță a drumului public (R 30) bul. M.Eminescu a avut ca obiect de reglementare transmiterea din domeniul public în domeniul privat al statului terenurile cu numerele cadastrale sus menționate aflate în zona de siguranță a drumului public (R-30) bul.M.Eminescu or. Causeni, ceea ce constituie bun din domeniul public al statului, pe care Guvernul îl administrează.

Astfel, aceste înstrăinări urmau a fi aprobate prin Hotărâre de Guvern care urma a fi contrasemnată în conformitate cu Legea cu privire la Guvern și Constituția Republicii Moldova de către Ministrul Finanțelor și Ministrul Economiei. Această procedură a fost neglijată, iar Deciziile de înstrăinare a fost emise doar de Consiliul Orășenesc Causeni.

Referințială este **Hotărârea Curții Constituționale cu privire la interpretarea unor dispoziții din art. 94 alin. (2) și art. 102 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova nr. 14 din 18.03.1999**, unde este indicat faptul că **"Referitor la contrasemnare, ca element esențial de procedură, Curtea Constituțională Nerespectarea condițiilor de validitate la adoptarea sau emiterea acestor acte atrage nulitatea sau inexistența lor.**

Curtea menționează, de asemenea, că contrasemnătura, ca o condiție esențială a validității decretelor emise și a hotărârilor adoptate, face parte integrantă din textul acestor acte."

În cazul dat, Deciziile Consiliului Orășenesc Causeni de înstrăinare a terenurilor de drept sunt lovite de nulitate absolută și conform legii nu poate produce nici un efect juridic.

Însă de fapt, conform prevederilor din Deciziile Consiliului Orășenesc Causeni de înstrăinare a terenurilor din zona de siguranță a drumului public, Agenția Relații Funciare și Cadastru/**Oficiul teritorial Cadastral** a operat modificări în documentația cadastrală, introducând acest bun din domeniul public al statului în circuitul civil.

Aceste Decizii a Consiliului orășenesc Causeni de înstrăinare a terenurilor din zona de siguranță a drumului public deja au produs, contrar normelor imperative a legii, un șir întreg de efecte negative, s-a aprobat planul urbanistic zonal privind valorificarea terenului, s-au eliberat Dispoziții a Primarului orașului cu privire la amplasarea și construirea mai multor gherete, s-au aplicat sancțiuni contravenționale de către Agenții constatatori a Inspectoratului național de patrulare a IGP a MAI Causeni pentru construirea/ amplasarea obiectivelor comerciale pe perimetrul zonei de siguranță a drumului public (R-30) bul. M. Eminescu or. Causeni, iar Agenții economici continua nestingherit să se afle/ să fie amplasați pe zona de siguranță a drumului public, manifestând prin acțiunile sale o

ignoranță totală față de Procesele verbale cu privire la contravenție a INP a IGP Causeni a MAI.

În situația existentă, când actele administrative - Decizii sunt nule de drept, fiind lovite de triplă nulitate absolută, astfel fiind aduse atingeri competenței Guvernului a cărui împuterniciri consfințite expres în art.3 din legea nr.64/31.05.1990 (în vigoare la momentul adoptării deciziilor) cu privire la Guvern conform căroră este investit să asigure legalitatea, ordinea publică, drepturile și libertățile cetățenilor, inclusiv are obligația să asigure respectarea și executarea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

ÎN CONCLUZIE:

Comisia de lucru prin Nota informativă (Raport), în urma examinării a tuturor Actelor juridice puse la dispoziția ei, vine către Consiliul orășenesc Causeni cu următoarele propuneri:

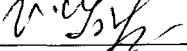
- 1. Anularea Deciziilor Consiliului orășenesc Causeni, care au stat la baza scoaterii în circuitul civil a terenurilor cu numerile cadastrale sus menționate aflate în zona drumului public (R-30) bul. M.Eminescu și cu ulterioara lor înstrăinare sunt ilegale.**
- 2. Adoptarea unei Decizii a Consiliului orășenesc referitor la expedierea Notei informative întocmită de către Comisia de lucru formată de consiliul orășenesc Causeni, către Guvernului R.Moldova administratorul drumului public (R-30), în privința la scoaterea ilegală în circuitul civil a terenurilor proprietate publică din zona drumului public (R-30)bul. M.Eminescu cu înstrăinarea lor ulterioară încalcând grav legislația. Solicităm Guvernului R.Moldova de a cere Procuraturii Generale examinarea acestor acte de ilegalitate (Deciziile consiliului orășenesc Causeni) , care au adus un prejudiciu Guvernului R.Moldova.**
- 3. Solicităm Primarului or. Causeni dom. A. Dontu să anuleze Dispozițiile ilegale emise de către primarii precedenți ai or. Causeni domnilor . Zaremba A. și Repesciuc G., referitor la amplasarea Obiectivelor / construcțiilor în zona drumului public(R-30).**
- 4. Solicităm Primarului or.Causeni dom. A. Dontu să dispună prin Dispoziția sa demolarea a tuturor Obiectivelor și construcțiilor usoare aflate în zona drumului public(R-30) bul. M. Eminescu, fiind amplasate cu abateri grave de la Constituția și legislația în vigoare a R.Moldova precum și a cerințelor de securitate a circulației rutiere și pietonale ,care prin acțiunea lor au pus în pericol zilnic viața și sănătatea participanților la trafic și a pietonilor .**

Cu privire la Legea- 436 din 28.12.2006 art.29(l) Primarul or.Causeni este responsabil de asigurarea securitatii circulatiei rutiera si pietonala.

Veaceslav Zmeu _____

Presedintele Comisiei

Valentina Girjev

Secretarul Comisiei _____